

Jakelu: Kajaanin kaupungin sivistyslautakunta, kaupunginhallitus

KANNANOTTO KAJAANIN SIVISTYSLAUTAKUNNAN PÄÄTÖKSEEN 28.2.2024 § 18 ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMISPAIKAT TOIMIKAUDELLE 2024-2025

Vuolijoen aluelautakunta huomauttaa sivistyslautakuntaa ja sivistystoimialan viranhaltijoita asian valmistelun keskeneräisyydestä ja hallintosäännön (27 §) huomiotta jättämisestä. Näin ollen aluelautakunta esittää, että sivistyslautakunta korjaa päätöstään tai että kaupunginhallitus käyttää otto-oikeuttaan.

Vuolijoen aluelautakunnan näkemys on, että asian valmistelussa on tapahtunut virhe, jonka seurauksena Vuolijoen esiopetukseen hakeneiden lasten huoltajilla ei ole ollut mahdollisuutta tuoda kantaansa esille ennen sivistyslautakunnan päätöksentekoa. Tämä on asettanut Vuolijoen alueen huoltajat eriarvoiseen asemaan verrattuna vastaavassa asemassa olleisiin Kuluntalahden huoltajiin, jotka ovat saaneet asian valmistelusta ennakkotietoa ja näin ollen mahdollisuuden tuoda näkemyksiään esiin.

Vaikka esiopetuksen järjestämispaikoista päätetään vuosittain, aluelautakunta näkee, että esiopetuksen siirtäminen Vuolijoelta Otanmäkeen voi toimia ns. ennakkotapauksena, jonka pohjalta sivistyslautakunta esittää myös koulun ja päiväkodin siirtämistä Otanmäkeen. Näin ollen ratkaisulla on huomattava vaikutus Vuolijoen alueen asukkaiden elinympäristöön. Asian valmistelussa on kuitenkin ohitettu aluelautakunnan oikeus vaikuttaa Kajaanin kaupungin päätöksentekoon sekä edistää alueensa asukkaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuutta. Nämä seikat huomioiden asian valmistelussa on syytä tehdä myös laajempi ennakkovaikutusten arviointi huomioiden ennen kaikkea lapsi- mutta myös laajemmat maaseutuvaikutukset.

Vuolijoelle esiopetuksen hakeneista kaksi lasta on kulkemassa esiopetukseen koulukyydein Ojanperältä. Jos esiopetus järjestetään päätöksen mukaisesti Otanmäessä, lapsille aiheutuu 1h 40 min – 1h 45 min yhdensuuntainen koulukuljetus, sillä linja-auto keräilee kuljetusoppilaita usealta eri kylältä. Tällöin yhdensuuntainen koulukuljetuksen reitin pituus on noin 55–60 kilometriä eli yli 110 kilometriä päivässä. Näin toteutettuna koulukuljetus ylittää perusopetuslain 32 § ja 24 § (30.12.2020/1216) mukaisen koulumatkan enimmäiskeston, joka saa odotuksineen ja kyytiaikoineen olla enintään 2,5 tuntia. Vuolijoen päiväkodissa toimii nykyisellään esiopetus ja henkilöstöresurssi on mitoitettu niin, että päiväkodissa toimii kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa. Päiväkodissa viisi- ja kuusivuotiaat toimivat paljon yhdessä, mikä edistää myös viisivuotiaiden esioppimisvalmiuksia.

Kajaanin kaupunkistrategiassa nostetaan tärkeinä teemoina lapset ja nuoret sekä myös elinvoimaiset kyläalueet. Sivistyslautakunta toimii tällä päätöksellä kaupunkistrategian vastaisesti heikentäen lasten etua sekä kyläalueiden elinvoimaa sekä houkuttelevuutta. Lisäksi päätöksenteossa tulisi huomioida perusopetuslaissa kirjatut lasten oikeudet lapsen edun huomioimisesta (3 § ja 3a §), opetuksen järjestämisestä niin, että oppilaiden matkat ovat mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä eikä oppilaiden työmäärä sisältäen koulumatkat ei saa haitata lepoa, virkistystä ja harrastusaikaa (6 § ja 24 §).

Valtakunnallisten Move! testitulosten pohjalta nähdään jo, että 40 %:lla oppilaista (5. ja 8.luokkalaiset) fyysinen toimintakyky voi aiheuttaa haasteita arjen jaksamiseen (Move! 2022). Mittaustuloksissa on alue-eroja, mutta erityinen haaste istuva elämäntapa ja automatkat ovat maaseuduille. Samaa viestiä välitti myös Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin (2022) arviointi koulujen lakkautusten vaikutuksista maaseudun ja saariston lapsiin ja kuntiin. Viemällä lasten peruspalvelut entistä kauemmas kaupunki lisää riskiä lasten toimintakyvyn heikkenemiselle entisestään.